

Geliş / Received	18.12.2025
Kabul / Accepted	04.01.2026
Yayın / Published	31.01.2026
Atıf / Cite as	Sarp, M. (2026). Ayn Rand'ın 'Atlas Shrugged' Adlı Eseri Üzerine Bir İnceleme, <i>Rasyonalist Dergisi</i> , 1 (1), 75-79.
Kitap İncelemesi/Book Review	

Ayn Rand'ın 'Atlas Shrugged' Adlı Eseri Üzerine Bir İnceleme a review of ayn rand's atlas shrugged

Mustafa Sarp*

Öz: Bu çalışma, Ayn Rand'ın kendisiyle özdeşleştiği kabul edilen *Atlas Shrugged (Atlas Silkindi)* adlı romanı üzerine felsefi açıdan yaklaşarak yapılmış bir eser incelemesidir. Bu incelemede bu eserin edebi bir kurgu olmanın ötesinde, insanın varoluşsal temellerini, aklın işlevini ve ahlaki değerlerin kaynağını sorgulayan felsefi bir manifesto olarak incelemektedir. İnceleme, eserin distopik atmosferinde gerçekleşen 'zihinlerin grevi'ni; aklın ve üretkenliğin, mistisizm ve kolektivizm karşısındaki savunusu bağlamında ele almaktadır. Çalışmanın merkezinde, üretken yeteneği sömürülecek bir kaynak olarak gören zihniyet ile onu yaşamın yegâne aracı olarak gören rasyonel duruş arasındaki çatışma yer almaktadır. Bu bağlamda, Rand'ın entelektüel yozlaşmayı betimlemek için kullandığı 'bilimin jigolo sesi' metaforu, sahte değer takası ve güce tapınma kavramları üzerinden detaylıca analiz edilmiştir. Ayrıca metin, geleneksel fedakârlık ahlakının yıkıcı etkilerini, "A, A'dır" ilkesine dayanan nesnel gerçekliği ve mutluluğu bir hak olarak gören rasyonel ahlaki irdelemektedir. Sonuç olarak bu inceleme, romanın okuru pasif bir gözlemci olmaktan çıkarıp, kendi yaşamının ve aklının kahramanı olmaya davet eden felsefi çağrısını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ayn Rand, Atlas Silkindi, Objektivizm, Aklın Grevi, Rasyonel Ahlak, Fedakârlık

Abstract: This study is a book review of *Atlas Shrugged*, the novel widely considered to be Ayn Rand's masterpiece, approached from a philosophical perspective. This review examines the work not merely as a piece of literary fiction, but as a philosophical manifesto questioning the existential foundations of man, the function of reason, and the source of moral values. The review analyzes the "strike of the minds" taking place within the novel's dystopian atmosphere in the context of the defense of reason and productivity against mysticism and collectivism. At the center of the study lies the conflict between the mentality that views productive ability as a resource to be exploited and the rational stance that regards it as the sole means of survival. In this context, the metaphor of "the gigolo voice of science," employed by Rand to depict intellectual corruption, is analyzed in detail through the concepts of fake value exchange and the worship of power. Furthermore, the text scrutinizes the destructive effects of traditional altruistic ethics, the objective reality based on the principle "A is A," and the rational morality that views happiness as a moral right. Consequently, this review elucidates the novel's philosophical call, which invites the reader to cease being a passive observer and instead become the hero of their own life and mind.

Keywords: Ayn Rand, *Atlas Shrugged*, Objectivism, Strike of the Mind, Rational Morality, Altruism.

* Öğr. Gör. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Felsefe Bölümü, Lecturer Dr. Kırıkkale University, Faculty of Human and Social Sciences, Department of Philosophy, msarp@kku.du.tr, ORCID: orcid.org/0000-0002-9256-8247

Extended Abstract: Ayn Rand's *Atlas Shrugged* is widely recognized as her most significant work, combining literature and philosophy. This novel presents a worldview that challenges the standard moral beliefs of Western civilization. This study analyzes the book not just as a dystopian story about a global economic collapse, but as a serious philosophical argument. This argument defends the human mind as the most important tool for existence. The main objective of this review is to examine the philosophical structure of the text by analyzing the speeches and actions of the main characters. Through this analysis, the study reveals Rand's defense of reason, productivity, and rational self-interest. It contrasts these values with the destructive forces of mysticism, collectivism, and incompetence. By looking at the narrative of the "strike of the minds," the study shows how civilization depends entirely on the rational capacity of its thinkers and producers.

A central theme in this review is the conflict between two groups: the 'producers' and the 'looters'. Producers understand that the mind is necessary for survival, while looters view productive people merely as resources. Within this context, the study focuses on a critical metaphor used by Rand: "the gigolo voice of science." This metaphor is essential for understanding intellectual corruption. The review argues that there is a strong similarity between a gigolo and the corrupt scientists in the novel. A gigolo pretends to feel love to get money, without any real emotional connection. Similarly, the corrupt intellectuals pretend to search for truth. However, they betray the scientific method. Instead of trying to understand objective reality, they prostitute their intelligence to serve political power. Therefore, the "gigolo voice" transforms science from a tool for understanding nature into a weapon for deceiving the public.

Building on this critique, the review also examines Rand's attack on the traditional ethics of altruism. In *Atlas Shrugged*, society demands self-sacrifice as a virtue. Rand, however, portrays this as a weapon against human achievement. The study explains how the "morality of sacrifice" destroys self-esteem by forcing successful people to give up their wealth and happiness for others.

The philosophical depth of the novel is grounded in the Aristotelian principle of identity: "A is A." The heroes of the novel assert that reality is objective; it exists independently of human wishes or fears. Based on this, the study highlights that while the body functions automatically, the mind does not. Thinking is a choice. Therefore, for a human being, the question "to be or not to be" is actually the question "to think or not to think".

Finally, the analysis focuses on Rand's reconstruction of morality. She proposes a rational code where an individual's life is the standard of value, and their own happiness is the moral purpose. Happiness is defined not as following emotional whims, but as the joy of achieving one's values. In conclusion, this review asserts that *Atlas Shrugged* is a call to the "hero" inside every person, inviting the reader to claim the life they deserve as a productive human being.

ESERİN İNCELENMESİ

Ayn Rand'ın kendisiyle özdeşleşen eseri Atlas Shrugged, sadece bir roman değil, aynı zamanda insanın varoluşsal temellerini, aklın rolünü ve ahlaki değerlerin kaynağını sorgulayan kapsamlı bir felsefi çalışmadır. Eser, umutsuz bir atmosferde, dünyanın “motorunu” durduran zihinlerin grevini anlatırken, aklın ve üretkenliğin, mistisizm ve kolektivizm karşısındaki onurlu duruşunu sergiler. Özellikle Ayn Rand'ın kurguladığı karakterlerin ifadeleri bunu net bir şekilde gözler önüne sermektedir. Bununla birlikte Ayn Rand'ın kurgusal dünyasındaki diğer bir ayrıntı ise karakterlerini iki farklı gruba ayırması ve bunların eser boyunca arasındaki çatışma içinde olmasıdır. Romanın merkezindeki çatışmaya örnek olarak üretken aklı “sömürülecek bir kaynak” olarak görenler ile bu aklı “yaşamın yegâne aracı” olarak görenler verilebilir. Rand, karşıt cepheyi yani aklı “sömürülecek bir kaynak” olarak görenleri, gücü ve yeteneksizliği kutsayan bir “jigolo sesi” (Rand, 2007, s. 560) metaforuyla tanımlar.

Ayn Rand'ın aklı “sömürülecek bir kaynak” olarak görenleri, ‘jigolo sesi’ olarak metaforize etmesi, rastgele bir durum değildir. Yazar burada bu metaforu entelektüel ve ahlaki çürümeyi vurgulamak için kullanmaktadır. Bunu daha iyi anlamlandırmak için ‘Jigolo’ kavramına bakmak gerekir. Ayn Rand bu ifadeyi özellikle seçerek; sahte bir değere işaret etmek istemektedir. Çünkü ‘Jigolo’ kelimesine etimolojik açıdan bakıldığında bu kavramın Fransızca ‘gigiolo’ dan geldiği görülür ve bu terim, çoğunlukla “*para veya hizmet karşılığı bir kadına eşlik eden erkek*” (Nişanyan Sözlük, 2026) anlamında kullanılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında jigolo, gerçek bir sevgi ve arzu duymadığı halde maddi bir çıkar uğruna sevgiyi ya da ilgiyi taklit eden bir kişidir. Dolayısıyla onun ilişkisi sevgi değerinin takas edilmesi şeklinde olmayıp; sömürü ve rol yapma biçiminde gerçekleşmektedir. Rand bu kavramı bu romandaki entelektüel geçinenlere atfeder. Çünkü özellikle eserdeki Dr. Ferris (Rand, 2007, s. 433) gibi kurgu kişiler, zihinlerini ve entelektüelliklerini başkalarının sömürmelerine izin vermektedirler. Kısacası ‘Entelektüel Jigoluluk’ yapmaktadırlar.

Bu ‘jigolo sesi’ metafor, diğer bir taraftan da ‘gerçeğin’ değil, ‘gücün’ peşinde koşanlar içinde kullanılmaktadır. Çünkü Ayn Rand'ın eseri açısından bakıldığında bilimin yegâne amacı gerçek neyse onu ortaya koymaya çalışmaktır. Ama eserdeki karakterlerin bazıları bilimi bunun için değil; politik gücü meşrulaştırmak için kullanmaktadır. Bunun için de gerekirse gerçeği gizleyerek; kitleleri kandırmakta ve yağmacıların çıkarlarına göre hareket etmektedirler. Buna örnek teşkil etmesi adına Dr. Ferris'in “*Bu nedenle, sizin için tek pratik çözüm, bizim sırrımızı korumamıza yardım etmek ve sizin sırrınızı korumamıza yardım etmemizi sağlamaktır. Ve eminim ki, istediğimiz sürece bürokratları sizin izinizden uzak tutabilecek gücümüz olduğunu biliyorsunuzdur.*” (Rand, 2007, s. 433) şeklindeki ifadeleri verilebilir. Fakat, Ayn Rand, eserinde “*biz gücün peşinde değildik... ve kınadığımız şeylerle yaşamadık. Üretken yeteneği erdem olarak gördük ve erdeminin derecesinin bir adamın ödülünün ölçüsü olmasına izin verdik*” (Rand, 2007, s. 560) diyerek bu duruma karşı tavrını net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Ayn Rand'ın eserindeki karakterlerin bu ikili ayrımı, ahlaki bir uçurumu da beraberinde getirir. Bir taraf ihtiyaçları, diğer taraf ise yetenekleri ve üretken aklı referans almaktadır. Başka bir ifadeyle bir tarafta “*aklı inanca feda edenler*” (Rand, 2007, s. 1010); diğer tarafta ise “*üretken çalışmayı ... ahlaki değerlerinin standardı olarak*” (Rand, 2007, s. 738) görenler yer almaktadır. Eserde bu durum, üretken insanın toplumsal bir günah

keçisine dönüştürülmesine karşı bir isyan olarak şu sözlerle ifade edilir: “Siz bir insanın yeteneğinin ürünlerine ihtiyaç duyuyorsunuz; buna rağmen üretken yeteneğin bencilce bir kötülük olduğunu ilan ediyor ve bir insanın üretkenliğinin derecesini onun kaybının ölçüsü haline getiriyorsunuz” (Rand, 2007, s. 561).

Ayn Rand, 'Atlas Shrugged'da, geleneksel 'fedakârlık' ahlakını, insanı yok eden bir silah olarak tanımlar. Rand'a göre, toplumun talep ettiği erdemler, aslında birer kurban etme ritüelidir. Metinde bu yıkım süreci şöyle betimlenir: “Ahlaka dönüş adına, içinde bulunduğunuz kötü durumun nedeni olarak gördüğünüz tüm kötülükleri feda ettiniz. Adaleti merhamete feda ettiniz. Bağımsızlığı birliğe feda ettiniz. Aklı inanca feda ettiniz” (Rand, 2007, s. 1010). Ayn Rand perspektifinden bakıldığında insana toplum tarafından dayatılan fedakârlık kültürü, insanın özsaygısını ve mutluluğunu hedef almaktadır. Rand, bu durumu “Zenginliği ihtiyaca feda ettiniz. Özsaygınızı kendinizi inkâr etmeye feda ettiniz. Mutluluğu göreve feda ettiniz” (Rand, 2007, s. 1010) sözleriyle özetlerken, mistisizmin insan zihnini nasıl köleleştirdiğine dikkat çeker. Eserde mistik ahlak, “hayatınıza ya da zevkinize hizmet etmek için değil, hevesle, doğaüstü bir gücün hevesiyle ya da toplumun hevesiyle size dayatılan bir davranış kodu” (Rand, 2007, s. 1011) olarak reddedilir. Rand bu açıdan hem fedakârlık hem de mistisizm ahlakına karşı çıkarak eserinde “Üretkenlik, ahlakı kabul etmeniz, yaşamayı seçtiğiniz gerçeğini kabul etmenizdir - üretken çalışma, insan bilincinin varlığını kontrol ettiği bir süreçtir, sürekli bir bilgi edinme ve maddeyi kişinin amacına uyacak şekilde şekillendirme, bir fikri fiziksel forma dönüştürme, dünyayı kendi değerlerinin imajında yeniden yaratma sürecidir” (Rand, 2007, s. 1020), Üretkenlik ahlakını öne sürer. Çünkü ona göre üretkenlik bir değerdir ve insanın mutlu olmasının tek yolu üretkenlik ve değerlere ulaşmasıyla elde edilebilir. Buna örnek olarak özellikle eserdeki şu dikkat çekici ifadeler verilebilir: “Mutluluk, kişinin değerlerine ulaşmasından kaynaklanan bilinç durumudur. Mutluluğu, mutluluğunuzdan feragat ederek bulmanızı söylemeye cüret eden bir ahlak -değerlerinizin başarısızlığına değer vermek- ahlakın küstahça yadsınmasıdır. Size bir ideal olarak, başkalarının sunaklarında kesilmek isteyen kurbanlık bir hayvan rolü veren bir doktrin, size standart olarak ölümü veriyor demektir.” (Rand, 2007, s. 1022)

Romanın felsefi derinliği sadece etik sahaya ilgili tartışmaları ortaya koyması değildir. Buna ek olarak Aristo mantığına dayanan varlık aksiyomlarına da yer vermesidir. Rand, gerçekliğin inkâr edilemez doğasını eserde mantığın temellendirmelerini kullanarak göstermeye çalışır. Buna örnek olarak “varoluş özdeşliktir, bilinç özdeşliktir” (Rand, 2007, s. 1016) ifadesi verilebilir. Rand, bu temel yasayı şu netlikle ortaya koyar: “A, A'dır. ... Bir yaprak aynı anda taş olamaz, aynı anda hem kırmızı hem de yeşil olamaz... Hem pastanızı alıp hem de yiyemezsiniz” (Rand, 2007, s. 1016).

Bu nesnel gerçeklik zemininde, insanın en temel hayatta kalma aracı 'akıl'dır. Eserdeki “insanın hayatta kalmasını sağlayan tek bir bedel vardır: akıl” (Rand, 2007, s. 1014) ifadesi bunu net bir şekilde gösterir. Ancak Rand'a göre akıl, “akıl otomatik olarak çalışmaz; düşünme mekanik bir süreç değildir, mantık bağlantıları içgüdüyle yapılmaz.” (Rand, 2007, s. 1014); ona göre akıl, iradi bir seçimdir ve bu seçim hayattır. Rand eserde, bu seçimin hayati önemini şöyle vurgular: “Midenizin, ciğerlerinizin ya da kalbinizin işlevi otomatiktir; zihninizin işlevi ise öyle değildir. ... bir insan olan sizin için 'olmak ya da olmamak' sorusu 'düşünmek ya da düşünmemek' sorusudur” (Rand, 2007, s. 1012). Bu açıdan bakıldığında insanın hayatta kalma durumu akli kullanmayı seçip seçmemesiyle ilişkilidir. Burada hayatta kalma veyahut yaşamaktan ne anlaşıldığı önemlidir. Ayn Rand

eserde bunu net bir şekilde tanımlar. Ona göre “İnsanın yaşamı, doğasının gerektirdiği gibi, akılsız bir vahşinin, yağmacı bir haydutun ya da beleşçi bir mistiğin yaşamı değil, düşünen bir varlığın yaşamıdır- zor ya da hile yoluyla yaşam değil, başarıya yoluyla yaşam”dır (Rand, 2007, s. 1014). Rand açısından ancak böyle bir yaşam insanı mutlu kılabilir. Çünkü ona göre insan için mutluluk yaşamının başarılı halinden (Rand, 2007, s. 1014) başka bir şey değildir. Bütün bunlar ise değerlerin akıl ile keşfedilmesine bağlıdır. Rand bu durumu “mutluluk, kişinin değerlerine ulaşmasından kaynaklanan bilinç durumudur” (Rand, 2007, s. 1022) ifadesiyle ortaya koyar. Rand bununla ilgili olarak eserinde insan yaşamında üç ana değer öneme dikkat çeker. Bunlar Akıl, Amaç ve Özsaygıdır (Rand, 2007, s. 1018).

Akıl en önemli değerdir. Çünkü “insan bilgi edinmedikçe hayatta kalmaz ve akıl da bunu elde etmesinin tek yoludur” (Rand, 2007, s. 1016). Diğer önemli değer ise ‘amaç’tır. Çünkü ‘amaç’, aklın mutluluğa ulaşmasını ifade eder. Üçüncüsü ise ‘özsaygı’dır. Çünkü ‘özsaygı’, insanın kendinin “mutluluğa layık olduğuna dair değişmez kesinliğini” (Rand, 2007, s. 1018) ifade etmektedir. Dolayısıyla Rand bu eserden hareketle ahlakı, ‘mistik’ veya ‘toplumsal’ bir görev olmaktan çıkarıp, rasyonel bir hayatta kalma koduna dönüştürür. Kısacası Rand bu eserde insanın yaşamının ahlakın standardı ve kendi yaşamının ise amacı olduğunu göstermeye çalışır. Bu bağlamda daha önce de ifade edildiği üzere mutluluk, “duygusal kaprislerin emriyle elde edilecek bir şey değildir” (Rand, 2007, s. 1022); aksine, “kişinin değerlerine ulaşmasından kaynaklanan bilinç durumu” (Rand, 2007, s. 1022) olarak tanımlanır.

Bütün bu ifadeler ışığında rahatlıkla söylenebilir ki; ‘Atlas Shrugged’, okurunu pasif bir gözlemci olmaya değil, kendi hayatının kahramanı olmaya davet eder. Romanın finaline doğru yükselen bu çağrı, insanın potansiyeline duyulan derin bir inancı yansıtır: “Ruhundaki kahramanın, hak ettiğin ama asla ulaşamadığın hayat için yalnız bir hayal kırıklığı içinde yok olmasına izin verme” (Rand, 2007, s. 1069). Netice itibarıyla bu eser, akli, amacı ve özsaygıyı en yüksek değerler olarak benimseyen (Rand, 2007, s. 1018), insanı “akılsız bir vahşinin ... ya da beleşçi bir mistiğin ...değil” (Rand, 2007, s. 1014), ‘düşünen bir varlığın’ yaşamını sürmeye çağırarak sarsılmaz bir savunu olarak karşımıza çıkar.

KAYNAKÇA

Nişanyan Sözlük. (2026, 01 19). <https://www.nisanyansozluk.com/kelime/jigolo> adresinden alındı

Rand, A. (2007). *Atlas Shrugged*. Penguin Book.

